

Motion till riksdagen 2012/13:Kr214

av Lars Ohly m.fl. (V)

Fritidsgårdar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda frågan om kommunernas skyldighet att bedriva fritidsgårdsverksamhet.

Motivering

Demokrati, solidaritet och omsorg utvecklas i ömsesidiga relationer mellan människor. Därför gäller det att slå vakt om möjligheter att skapa möteslokaler och träffpunkter.

Ett av fritidsgårdarnas signum är den öppna verksamheten, en verksamhet som syftar till att under fria former underlätta och ge utrymme åt människors möten. Ett sätt att definiera öppen verksamhet är ”en fritidsform dit man kan gå och inom vida ramar fritt välja att möta vänner, samtala eller syssla med fritidsaktiviteter, till exempel spontanidrott och olika estetiska uttrycksformer” (Stålstierna 1998).

I den öppna verksamheten kan man välja om man vill göra något eller bara vara och det saknas krav på att man måste prestera eller konsumera för att få delta. Verksamheten är frivillig och öppen för alla. Besökarna kommer när de själva vill. I eller i anslutning till öppen verksamhet skapas ofta tillfälliga eller mer varaktiga aktiviteter.

Sedan början av 1990-talet har fritidsgårdarna blivit färre i Sverige. En anledning är de kraftiga nedskärningar som Sveriges kommuner då gjorde. Besparingar som främst drabbade de icke lagstadgade verksamheterna, som t.ex. fritidsgårdsverksamhet och den öppna verksamheten. Antalet fritidsgårdar har nu sjunkit till 1 109 stycken. På bara fyra år har 240 fritidsgårdar försvunnit (Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, 2011). SKL själv säger i sin rapport att ”minskningen av antalet fritidsgårdar är förhållandevis stor”. Man konstaterar också att minskningen är störst bland de kommunala gårdarna.

Fel! Okänt namn på

Det betyder att trenden, att det i allt högre grad är föreningslivet och inte kommuner som driver fritidsgårdsverksamhet, fortsätter. I slutet av 1980-talet var cirka var femte fritidsgård i Sverige föreningsdriven. 2010 var motsvarande siffra snarare var tredje gård.

Detta sker samtidigt som verksamheten allt oftare sträckts ut för att möta allt fler åldersgrupper. Till exempel startas verksamhet för gymnasieungdomar genom musikens hus och andra föreningsdrivna verksamheter. För yngre barn har ett flertal verksamheter startats genom samordning med skola och skolbarnomsorgsverksamhet. Det gör att samma summa pengar ska räcka till så många fler och att den traditionella fritidsgårdsverksamheten har fått stryka på foten.

Vänsterpartiet menar att det behövs en medveten strategi och satsning på fritidsgårdsverksamhet så att den öppna verksamheten och gårdarnas verksamhet får en viktig plats i kommunernas satsningar på ungdomars fritid. Färre fritidsaktiviteter kan betyda ökad kriminalitet och vandalisering. Det slår då tillbaka mot kommunerna och kommunmedborgarna.

Del i demokratisering

Det handlar om en viss förskjutning från ett socialt perspektiv, att möta och vägleda de ungdomar som särskilt behöver det, till ett medborgarperspektiv. Ungdomar ska ingå i samhällsgemenskapen och stärkas och tillåtas driva sina egna frågor. En fungerande gårdsverksamhet bör handla om både och. Ungdomsstyrelsen visar i sin rapport Ung idag 2012 att fritidsgårdsverksamheten blir särskilt viktig för unga i riskzon eftersom dessa är överrepresenterade där. Det gör också att kommunerna får möjlighet att arbeta med lokala inflytandeforum för att ge dessa ungdomar inflytande och delaktighet som en del i en demokratisk fördjupning. Fritidsgårdarna har också blivit en allt viktigare arena för arbetsmarknadspolitiska insatser. Dessutom påpekar Ungdomsstyrelsens rapport att unga homosexuella, bisexuella och transpersoner här kan få en fristad.

Möjligheten att kunna träffas på mötesplatser som är till särskilt för dem, där de kan känna sig trygga och slippa bli ifrågasatta på grund av sin sexuella läggning, sin könsidentitet eller sitt könsuttryck, är viktiga för att stärka deras psykiska hälsa. För de unga som varken i samhället eller inom sin familj möter acceptans för sin sexuella läggning eller könsidentitet, fyller dessa verksamheter ett stort behov.

Med förstärkta resurser, som vi föreslår, kan också ett mer medvetet och systematiskt arbete startas för att skapa aktiviteter och forum för tjejer. Särskilt i förortererna måste fritidsgårdarna öppnas upp för tjejerna. En bättre utbildning hos ledarna i könsmaktordning bör rymmas inom de förstärkta resurserna. Regeringen bör uppdras att återkomma med lagstiftningsförslag om hur fritidsgårdsverksamhet kan bedrivas i alla kommuner och hur detta bäst ska finansieras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 28 september 2012

Lars Ohly (V)

Bengt Berg (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Lena Olsson (V)

Marianne Berg (V)

Eva Olofsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)